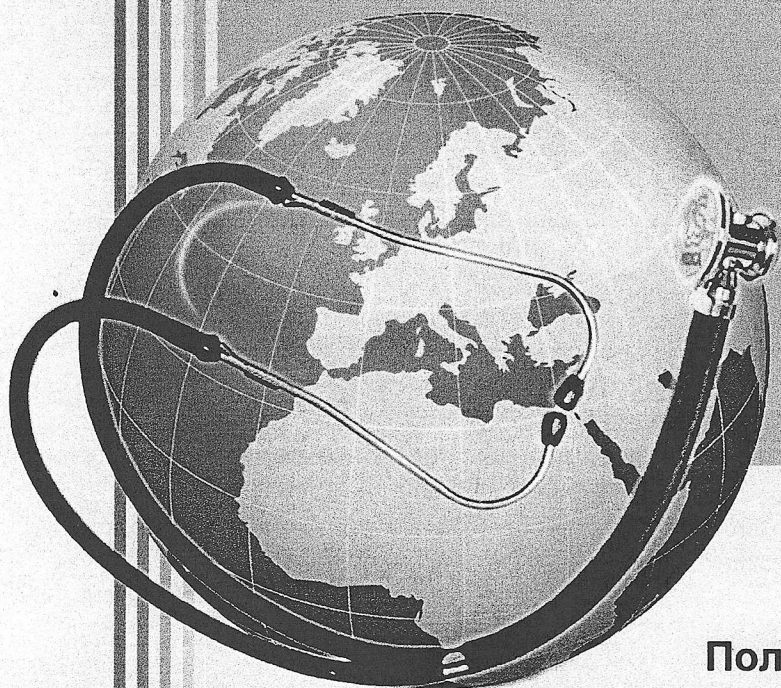

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Полтава – 2013

3. Мазуренко О. В. Основні етапи та завдання системи охорони здоров’я при подоланні медико-санітарних наслідків надзвичайної ситуації природного характеру / О. В. Мазуренко // Український журнал екстремальної медицини ім. Г. О. Можасва. – 2010. – Т. 11, № 3. – С. 9–12.
4. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного забезпечення населення з точки зору медицини катастроф / В. Ю. Кузьмін [та ін.] // Український журнал екстремальної медицини ім. Г. О. Можасва. – 2010. – Т. 11, № 4. – С. 37–42.
5. Удосконалення викладання медицини катастроф на етапі післядипломної підготовки лікарів / [Л. В. Глушко, Н. З. Позур, Н. В. Чаплинська, Т. Ю. Гавриш] // Галицький лікарський вісник. – 2010. – Т. 17, № 4. – С. 101–102.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПАТОМОРФОЛОГІЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Ройко Н.В., Ніколенко Д.Є., Филенко Б.М., Новосельцева Т.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

З метою підвищення рівня знань англomовних студентів необхідно поряд із традиційними методиками викладання дисципліни широко впроваджувати інноваційні технології, спрямовані на покращення якості навчання і відтворення інформації.

Ключові слова: модернізація освіти, патоморфологія, англomовні студенти, інноваційні технології.

Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності України. На цьому шляху не стала винятком і освіта, особливо вища медична школа.

Без сумніву, необхідно здійснювати модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, зберігаючи більшість здобутків і кращих національних традицій вищої освіти і сприяючи їх розвитку.

З особливою гостротою постає проблема підготовки висококваліфікованих іноземних студентів-медиків на сучасному етапі реформ вищої освіти в Україні. Адже від ступеня підготовленості студентів із зарубіжжя залежить не лише їхнє професійне майбутнє, а й ставлення світової спільноти до медичної освіти в Україні загалом.

У зв’язку з процесами загальноєвропейської інтеграції змінюються підходи до викладання медичних дисциплін, зокрема патологічної анатомії.

Патологічна анатомія - це основа матеріалістичного світогляду лікаря будь-якої країни, але викладання цієї дисципліни студентам вищих медичних навчальних закладів у різних країнах суттєво відрізняється. Організація навчального процесу на нашій кафедрі здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу. Ця система підвищує рівень мотивації навчання та зацікавленості студентів у засвоєнні навчального матеріалу. Робоча програма дисципліни структурована на два модулі: модуль 1 «Загальні патологічні процеси» і модуль 2 «Спеціальна патоморфологія», до складу яких входять блоки змістових модулів. Іноземні студенти навчаються за програмами та навчальними планами, затвердженими в Україні, та у вивченні патоморфології користуються підручниками, привезеними зі своїх країн. Таким чином, відмінності у вивченні цієї дисципліни в Україні та країнах Азії, Африки, Близького Сходу необхідно враховувати в навчанні англomовних студентів із цих регіонів.

За кордоном патологічна анатомія та патологічна фізіологія складають єдину навчальну дисципліну – патологію, яка вивчається впродовж трьох років за підручником "Pathologic basis of disease", створеним Robbins S.L. і Cotran R.S., який регулярно оновлюється та перевидається. Найбільш суттєво відрізняється викладання загальної патології, що ґрунтується на останніх досягненнях молекулярної патології та генетики. У ній виділяють 7 основних розділів: ушкодження і смерть клітин, клітинний ріст і диференціювання, запалення та відновлення тканин, гемодинамічні розлади, тромбоз і шок, генетичні розлади, хвороби імунітету, неоплазії.

У розділі щодо ушкодження клітин відсутнє поняття дистрофії, але є підрозділи внутрішньоклітинних накопичень, патологічної кальцифікації, гіалінових змін і старіння клітин. На відміну від навчальної програми, прийнятої в Україні, акцентуються молекулярні основи генетичних розладів і захворювань, а також хвороби, зумовлені несприятливими впливами навколишнього середовища та порушенням живлення [1]. Отже, розв’язання проблеми забезпечення англomовних студентів навчальною літературою, що відповідає навчальним програмам, прийнятим в Україні, бажане бути кращим.

Реорганізація медичної освіти шляхом введення нової методології організації навчального процесу потребує змін у викладанні лекційного матеріалу. На наш погляд, істотною модернізацією лекцій є використання мультимедійних презентацій, що покращує сприйняття студентами нового матеріалу. Особливо таке проведення лекцій важливе для іноземних студентів, ураховуючи низький базовий рівень англійської мови, в тому числі професійної термінології. Мультимедійний супровід лекцій покращує сприйняття й осмислення питань, що розглядаються, створює комфортніші умови для аудиторної роботи студентів і лектора.

Для кращого сприйняття матеріалу доцільно, щоб студенти до початку лекції мали опорні конспекти у вигляді комплектів слайдів-презентацій, роздрукованих таким чином, щоб сторінка містила кілька слайдів і поле для поміток. Такі конспекти дозволять студентові зосередитися на демонстрації презентацій, а не витратити час на копіювання зображень. Під час підготовки до занять студенти мають можливість працювати з таким матеріалом. З цією метою планується розмістити презентації лекцій для студентів на сайті ВДНЗУ «УМСА», де студенти матимуть можливість вільно користуватися матеріалом.

Проблемою викладання патоморфології в групах іноземних студентів є різний рівень підготовки студентів, що пов'язано не лише зі здібностями до засвоєння знань, але й володіння мовою. Засвоєння матеріалу відбувається в процесі повторення основних визначень, класифікацій, термінології, найбільш важливих проявів захворювань, причин, механізмів їх розвитку та морфологічних змін. Це потребує багаторазового опитування студентів, що стимулює їх систематично готуватися до практичних занять та покращує якість відповідей на запитання, що своєю чергою сприяє глибшому засвоєнню навчального матеріалу [2].

Для полегшення розбору матеріалу на практичних заняттях та його запам'ятовування до кожної теми підготовлені таблиці англійською мовою, при укладанні яких урахували загальноприйнятні в усьому світі класифікації патологічних процесів та станів, а також розуміння патогенезу найбільш розповсюдженої патології. Під час вивчення теми застосовуються мікрофотографії, слайди, макро- і мікропрепарати.

Для оцінювання теоретичної підготовки та практичних навичок на кафедрі користуються стандартизованими методами контролю знань (тестування, структуровані письмові роботи). Оцінюється насамперед рівень сформованості вмінь та навичок студентів, які визначені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці та відображені навчальною робочою програмою.

Крім того, планується збільшити кількість тестових завдань різних рівнів складності для підготовки до ліцензійного іспиту «КРОК – 1. Загальна лікарська підготовка» та розробити нові методичні розробки для самостійного опрацювання матеріалу для покращення якості знань іноземних студентів.

Отже, з метою підвищення рівня знань англійськомовних студентів та результатів складання ліцензійного іспиту «КРОК – 1» необхідно поряд із традиційними методиками викладання дисципліни широко впроваджувати і застосовувати інноваційні технології, спрямовані на покращення запам'ятовування і відтворення засвоєної інформації.

Список використаної літератури

1. Особенности преподавания патологической анатомии и судебной медицины англоязычным студентам / Л.М.Туманская [и др.] // Патологоанатомічна діагностика хвороб людини: здобутки, проблеми, перспективи: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присв. 100-річчю з дня народж. проф. Н.М. Шінкermana (засновника кафедри та патологоанатомічної служби на Буковині). – Чернівці: Медуніверситет, 2007. – С 220-221.
2. Федорченко О.В. Кредитно-модульна система та її впровадження в навчальний процес по патоморфології для іноземних студентів / О.В.Федорченко, П.С. Журченко // Інноваційні методи викладання в сучасній вищій освіті: тези доп. навч.-метод. конф. – Вінниця, 2011. – С 91.

ПАТОФІЗІОЛОГІЯ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ВИКЛАДАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Савельсва О.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Проаналізовано сучасні міжнародні рекомендації щодо викладання патофізіології, які акцентують увагу на її інтеграції з клінічними дисциплінами, що має бути відображено в навчальних програмах та підкріплено організаційними заходами.

Ключові слова: патофізіологія, викладання, інтеграція.

Патофізіологія є однією з основних доклінічних дисциплін у вищому медичному навчальному закладі, яка створює фундамент для формування клінічного мислення майбутнього лікаря. Орієнтація на міжнародні стандарти медичної освіти зумовлює зміни у викладанні цієї дисципліни, причому вони мають глобальний характер. Мета роботи – проаналізувати сучасні міжнародні стандарти викладання патологічної фізіології за даними Міжнародного симпозіуму з проблем викладання патофізіології (2009) та закордонних джерел із даної проблематики.

Достовірними джерелами знань про природні патологічні процеси хвороб людини є фундаментальна наука і клінічна медицина. Мета патофізіологічного методу – отримання й узагальнення як доклінічних, так і клінічних відомостей, що дозволяють глибше зрозуміти стан хворого. Розуміння етіопатогенетичних взаємозв'язків, що діють у організмі, є надійною підставою як для встановлення діагнозу, так і для спрямованого терапевтичного втручання [1].

Загальна патофізіологія має бути сфокусована на дослідженнях загальнозначущих етіологічних